

## از اتریش به افغانستان تحقیق در مورد اخراج شدگان اجباری به افغانستان

"بدون شک هر کسی می خواهد زندگی آرام داشته باشد، در جایی زندگی کند که بتواند کار و تحصیل کند و زندگی جدید بسازد. اتریش مقصد رویایی من بود." (دهقان)\*

با وجود نگرانی های حقوق بشری، قرار است به تاریخ 23 ماه فبروری سال 2021 گروهی از پناهجویان رد شده از اتریش به افغانستان بازگردانده شوند. انستیتوت گفتگو و همکاری بین المللی ویانا (VIDC) تحقیقی را در مورد وضعیت اخراج شده گان پس از بازگشت اجباری به افغانستان انجام داده است. در این تحقیق با 16 شهروند افغانستان که بین سالهای 2015 و 2020 از اتریش به افغانستان بازگشته اند، از ماه مارچ تا ماه سپتامبر سال 2020، مصاحبه صورت گرفته است. سه نفر آنها از طریق برنامه بازگشت داوطلبانه موسسه بین المللی مهاجرت (IOM) به افغانستان برگشته اند و بقیه مصاحبه شونده گان بصورت اجباری بازگردانده شده اند.

این اولین تحقیق در مورد بازگشت کنندگان داوطلب و اخراج شدگان اجباری از اتریش به افغانستان توسط علی احمد، مشاور در انستیتوت گفتگو و همکاری بین المللی ویانا (VIDC) با همکاری سازمان تحقیقاتی توسعه و صلح افغانستان در کابل و به حمایت مالی اداره انکشافی اتریش (ADA) انجام شده است. چون اکثریت بازگشت کنندگان داوطلب یا اجباری از اتریش را مردها تشکیل می دهند، بنابراین این تحقیق روی بازگشت کنندگان مرد متمرکز شده است.

نتیجه مصاحبه ها نشان دهنده خطرات و چالش هایی است که پناهجویان پس از بازگشت به افغانستان با آنها روبرو می شوند. بزرگترین چالش های ادغام چیست؟ عوامل مهاجرت دوباره چیست؟

### چالش 1: افزایش خشونت

"یک ساله بودم که افغانستان را ترک کرده بودم و دوباره به عنوان یک اخراج شده برگشتم. مسئولین دیپورت مرا تا کابل همراهی کردند. زمانیکه به میدان هوایی کابل رسیدیم، طالبان با یک حمله بزرگ، که در مقابل سفارت آلمان در کابل رخ داد، از ما پذیرایی کردند. بیش از پنج صد نفر کشته و زخمی شده بودند. من شوکه شده بودم." (نادر)

تجربه نادر هنگام رسیدن به فرودگاه در کابل در سال 2017 یک نمونه است که چگونه امنیت شخصی پس از بازگشت به افغانستان متاثر می گردد. بازگشت کنندگان ترس این را دارند که با حمله انتحاری روبرو شوند، هدف حمله طالبان قرار بگیرند و یا هم توسط باندهای جنایتکار ریوده شوند.

"اگر پول نداشته باشی که به ربایندگان بپردازی، ممکن است حتا کشته شوی. من حالا از ماین های مقناطیسی می ترسم که طالبان به موتر می چسبانند." (سیاوش)

وضعیت امنیتی در افغانستان پس از خروج نیروهای بین المللی در سال 2014 به سرعت رو به وخامت گراییده است. تنها در 9 ماه اول سال 2020، ماموریت امداد سازمان ملل در افغانستان (UNAMA)، 2117 تلفات غیرنظامی و 3822 زخمی را ثبت کرد است. این در حالیست که توافقنامه صلح میان آمریکا و گروه طالبان در 29 فبروری سال 2020 در قطر به امضا رسیده است.

## چالش 2: شکست اقتصادی

"دولت افغانستان هیچ برنامه ای، روی کاغذ یا در عمل، برای ادغام دوباره بازگشت کنندگان در جامعه و کمک به آنها ندارد." (عباس)

از 16 نفر مصاحبه شونده، 13 نفر آنها، با وجود تلاش برای پیدا کردن یک درآمد ثابت و دسترسی به خدمات اجتماعی، با مشکلات اقتصادی دست و پنجه نرم میکنند. آنها به دلیل چند سال زندگی در اتریش، دوستان و روابط اجتماعی شان در داخل افغانستان را از دست داده اند. وضعیت اجتماعی و شغلی آنها در مقایسه با وضعیت شان قبل از مهاجرت خراب تر شده، زیرا آنها فرصتی برای ادامه تحصیل یا بهبود مهارت های خود در کشور میزبان را نداشته اند. برای برخی از بازگشت کنندگان، مانند بابر، مشکلات اقتصادی پس از بازگشت به کشور اش مانند "پاشیدن نمک بر روی زخم" است.

"مشکلات اقتصادی سخت ترین چالش پس از دیپورت است. کسانی که از اتریش، آلمان و دیگر کشورهای اروپایی اخراج می شوند به دلیل مشکلات اقتصادی دیوانه می شوند." (بابر)

وضعیت اقتصادی مصاحبه شونده گان که بصورت داوطلبانه برگشته اند، نسبتا بهتر است. آنها هنگام ورود به کابل بسته کمکی حدود 3000 دالر آمریکایی را از موسسه بین المللی مهاجرت (IOM) دریافت کرده اند. با آنهم این بسته کمکی به ادغام دوباره آنها در جامعه و بازار کار کمتر مفید بوده است. این گروه به دلیل ارتباطات شان با حکومت و سیاستمداران محلی توانسته اند کار دائمی پیدا کنند، که این کار شان با هزینه همراه بوده است:

"اگر برای حکومت افغانستان کار کنی، طالبان کوشش می کنند که مانع شوند. اگر مانع شده نتوانستند، تو را می گشند. من همه روزه با این مشکل روبرو هستم. صبح زمانیکه از خانه بیرون می روم، نمیدانم که زنده بر می گردم یا نه!" (سیاوش)

## چالش 3: از دست دادن روابط اجتماعی

"من مثل گذشته روابط اجتماعی ندارم. بسیاری از دوستانم یا کشته شده اند یا کشور را ترک کرده اند." (دهقان)

تقریب همه کسانی که به افغانستان برگشته اند مشکلات مشابه دارند. تعداد اندکی از آنها با خانواده و اجتماع محلی شان در ارتباط هستند. برخی از آنها از ولایاتی هستند که حالا زیر کنترل طالبان قرار دارند و بنابر مشکلات امنیتی نمی توانند سفر کنند. پنج نفر از مصاحبه شونده گان متولد ایران یا پاکستان هستند. برای این دسته افراد، افغانستان یک کشور بیگانه شمرده می شود، جاییکه در مورد آن فقط از داستان های پدر و مادر یا گزارش رسانه ها شنیده اند.

"در سال 2017، زمانیکه به کابل رسیدم، (...) به پدرم که در ایران زندگی می کرد زنگ زد. موقعیت خود را برایش فرستادم چون کابل را بلد نبودم. پدرم آنرا به یکی از دوستان قدیمی اش فرستاد که بیاید و مرا از آنجا به خانه اش ببرد. تا زمانیکه پدرم از ایران آمد، من در خانه دوست اش زندگی می کردم. پدرم آمد و مرا با خودش به ایران برد" (نادر)

#### چالش 4: شرم و ننگ

"خانواده ام مرا دوست ندارد، چون من دیپورت شده ام. این ننگ بزرگی است که از اتریش دیپورت شده ام. برادرم در ایران کار می کند و پول برای پنج فرزند و خانم اش می فرستد. مرا ببینید! هیچم! من هم وابسته به برادرم هستم. کاش خودم یک منبع درآمد می داشتم!" (بابر)

شرم و ننگ شاید بزرگترین مشکل اجتماعی و روانی باشد که اخراج شدگان اجباری با آن روبرو هستند. تمام مصاحبه شوندهگان از زمان برگشت شان به افغانستان به نحوی این مشکل را تجربه کرده اند. مردم به آنها به چشم "ناکام"، "دیپورتی" و یا "مجرم" می بینند.

"از زمان که به کشور باز گردانده شده ام، همواره سردردی و تشویش دارم. آشناهایم از من می پرسند که چرا دیپورت شده ام! آنها فکر می کنند که شاید من مرتکب کدام جرم شده باشم. برای آنها دیپورت شدن به معنای ارتکاب جرم است." (حمزه)

#### عوامل مهاجرت دوباره

مصاحبه شوندهگان وخیم تر شدن وضعیت امنیتی در کشور را دلیل اصلی ترک دوباره افغانستان می دانند.

"من مسیر دشوار مهاجرت به اروپا را دوباره به پیش خواهم گرفت. من می دانم که این مسیر خطرناکتر و دشوارتر از قبل است. اما در افغانستان فقط منتظر مرگ هستم. به جای این انتظار، من مسیر پر خطر [مهاجرت] را طی خواهم کرد." (زلگی)

شکست اقتصادی یکی از چالش های عمده دیگر برای مهاجرت دوباره است. یازده نفر از مصاحبه شونده گان می گویند که آنها زمین، موتر، جواهرات، و خانه ای را که در آن زندگی می کردند فروخته اند یا از دوستان و اقوام خود قرض گرفته اند. آنها امیدوار بودند که به محض جابجا شدن در اروپا بتوانند این قرض ها را که بالغ بر چندین هزار یورو می باشد را بازپرداخت کنند. اما پس از دیپورت، آنها دیگر قادر به پرداخت قرض های شان نیستند. از میان یازده نفر، هفت نفر آنها قبلاً چندین بار تلاش کرده بودند که افغانستان را ترک کنند.

"ما یک تجارت خانوادگی داشتیم که آنرا همراه با موتر پدرم فروختیم. از اقارب نیز پول قرض گرفتیم تا هزینه مسافرت را داشته باشم. هنوز هم از آنها قرضدار هستم." (بابر)

## پیشنهادات

"مقامات اتریش باید بیابند وضعیت افغانستان را با چشمان خود شان ببینند. تا زمانیکه درد دیپورت شده ها را حس نکنند، نمی توانند بفهمند." (اسد)

### افغانستان امن نیست:

حکومت افغانستان نمی تواند امنیت شهروندان را تامین کند. از زمان سقوط طالبان در سال 2001 تا حال، نسبت به هر زمان دیگر، طالبان به مناطق بیشتری تسلط پیدا کرده اند. در نتیجه، افغانستان جای امن برای اخراج شدگان اجباری نیست. دولت اتریش باید هر چه زوتر بازگرداندن افغان ها به افغانستان را، بدون در نظر داشت هرگونه توافقنامه میان اتحادیه اروپا و افغانستان، متوقف کند.

### به پناهجویان باید اجازه کار در اتریش داده شود:

دسترسی پناهجویان به بازار کار، تعلیم و تحصیل، و زندگی اجتماعی سیاسی در اتریش، بازگشت کنندگان را قادر می سازد که از مهارت های شان پس از بازگشت به افغانستان استفاده کنند. این کار می تواند فشارهای اقتصادی و روانی آنها را کاهش دهد.

### ایجاد سیستم حمایتی برای افراد بازگشت کننده در افغانستان:

در حالا حاضر حکومت افغانستان از توانایی کمک موثر به بازگشت کنندگان برخوردار نیست. بنابراین، یک سیستم حمایتی برای ادغام دوباره آنها باید ایجاد شود تا همه بازگشت کنندگان بتوانند در بازار کار افغانستان دوباره ادغام شوند. این تنها وظیفه حکومت افغانستان نه، بلکه کشورهای دیپورت کننده – مانند اتریش – که میزبان آنها بوده اند نیز می باشد و باید با نهادهای بین المللی، موسسات داخلی، همراه با نهادهای جامعه دیاسپورای افغان در اتریش هماهنگی صورت گیرد.

---

\* در این تحقیق از نام های مستعار استفاده شده است.

معلومات و تماس:


میخاییل فنیزاده

انستیتوت گفتگو و همکاری بین المللی ویانا (VIDC)

ایمیل آدرس: [fanizadeh@vidc.org](mailto:fanizadeh@vidc.org)

شماره تماس: +43 660 4167686

Gefördert durch die

 Österreichische  
Entwicklungs-  
zusammenarbeit